

ERHVERVSØKONOMI
— FOR ALLE

Jan Pedersen
Forlaget Solhøj

Erhvervsøkonomi – for alle

Jan Pedersen

© Jan Pedersen 2017

Redaktion: Forlaget Solhøj

Sats: Forlaget Solhøj

Omslag udarbejdet af: Frederikke Foss
frederikke_foss@hotmail.com

1. udgave, 1. oplag 2017

ISBN 978-87-93562-02-8

"Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner eller virksomheder, der har indgået aftale med Copydan Tekst & Node, og kun inden for de rammer, der er nævnt i aftalen. Al øvrig reproduktion af denne bog er ulovlig og vil blive retsforfulgt".

FORORD:

Erhvervsøkonomi – for alle, er en ny og stærkt opdateret afløser for bøgerne Virksomhedsøkonomi og Erhvervsøkonomi, som gennem næsten 25 år, blev udgivet på Erhvervsskolernes Forlag (det nuværende Praxis).

Erhvervsøkonomi – for alle, udgives nu på Forlaget Solhøj, hvilket giver en lang række fordele. Udover en lavere pris, vil bogen også findes både som en traditionel papirbog, og som E-bog.

Teoribogen og opgavebogen er ligeledes blevet adskilt, da mange køber bogen, som et opslagsværk og dermed ikke gør brug af opgaveløsen.

Bogen dækker fagplanen i Erhvervsøkonomi på Akademiuddannelsen, samt en lang række andre grundlæggende erhvervsøkonomiske uddannelser.

Erhvervsøkonomi – for alle fortsætter de pædagogiske principper, som har kendetegnet dens forgængere, med margintekster, som i letforståeligt sprog forklarer fagudtryk og vanskelige vendinger i stoffet.

Bogen anvender også stadig en gennemgående case omhandlende Paraplyproducenten U.M. Brella, som gør det meget mere enkelt at forstå regneeksemplerne.

Da denne bog udgives på forfatterens eget forlag og ved hjælp af moderne trykkes teknologi, som muliggør økonomisk produktion af mindre oplag, vil der også være mulighed for at få lavet specialtilpassede udgaver, hvor f.eks. underviserens eget materiale bliver tilføjet bogen, eller udgave med virksomhedsspecifikt indhold.

Kontakt forfatteren på jan@eagleeye.co.dk, for at høre nærmere om disse muligheder.

Solhøj

Marts 2017

Jan Pedersen

Indholdsfortegnelse

Forord:.....	5
1. Introduktion:.....	12
Historisk baggrund.....	12
2. Bogføring og momsregnskab.....	16
Hvorfor er virksomheden skruet sammen, som den er?.....	16
Produktionsvirksomheder:.....	17
Handelsvirksomheder:.....	18
Servicevirksomheder:.....	19
Virksomhedsformer.....	22
Enkeltmandsvirksomhed.....	24
Iværksætter virksomhed (IVS).....	24
Interessentskab (I/S):.....	25
Anpartsselskab (ApS):.....	26
Aktieselskaber (A/S):.....	26
Interesserter.....	27
Nogle vigtige begreber.....	28
Eksempel:.....	29
Virksomhedens livscyklus.....	30
Fødselsfasen:.....	31
Vækstfasen:.....	32
Modenhedsfasen:.....	33
Nedgangsfasen:.....	34
Ny vækst:.....	34
Sammenhængen mellem daglig bogføring og årsregnskabet:..	36
Intern styring:.....	37
Det eksterne regnskab.....	37
Hvad er bogføring:.....	37
Det dobbelte bogholderisystem:.....	39
Kontering:.....	40
Eksempel:.....	41
Moms:.....	43
Eksempel:.....	45
3. Virksomhedsanalyse.....	48
Årsregnskabet:.....	48
Balancen:.....	49
Anlægsaktiver:.....	49
Omsætningsaktiver:.....	50
Passiver:.....	50

Resultatopgørelse.....	52
Omkostninger grupperet til analysebrug.....	56
Variable omkostninger.....	56
Kapacitetsomkostninger.....	58
Kontante kapacitetsomkostninger.....	58
Afskrivninger.....	59
Lineær metode for afskrivninger.....	60
Saldometoden for afskrivninger.....	61
Produktionsintensitetsmetoden.....	61
Regnskabsanalyse.....	62
Opstilling af regnskabet til analysebrug.....	63
Analyse af rentabiliteten.....	65
Analyse af indtjeningsevnen:.....	67
Indeksregninger.....	69
Likviditet.....	71
Soliditet.....	72
Andre former for regnskaber.....	75
Grønne regnskaber.....	75
Hvem skal udarbejde grønne regnskaber.....	77
Corporate social responsibility (CSR):.....	79
Vidensregnskaber.....	81
Regneeksempler til kapitel 3:.....	83
Eksempel 3.1.....	83
Løsningsforslag til eksempel 3.1.....	84
Eksempel 3.2.....	85
Løsningsforslag til eksempel 3.2.....	86
Eksempel 3.3.....	88
Løsningsforslag til eksempel 3.3.....	89
4. Investering og finansiering.....	91
Afgrænsning og definition af investering.....	91
Investeringstyper.....	91
Anlægsinvesteringer.....	92
Investering i markedsudvikling.....	94
Investering i udvikling af nye aktiviteter.....	94
Ændringer i kundeønsker:.....	95
Investeringsberegninger.....	97
Renteberegning.....	97
Eksempel.....	98
Kalkulationsrente.....	100
Kapitalværdi.....	102
Eksempel:.....	104

Løsningsforslag til eksempel:.....	105
Eksempel:.....	105
Løsningsforslag til eksempel:.....	106
Tilbagebetaling (pay-back metoden).....	107
Den statiske Pay-Back-metode.....	108
Eksempel:.....	108
Den dynamiske Pay-Back-metode:.....	111
Eksempel: (alle tal i 1000 kr.).....	112
<i>Sammenfatning:</i>	116
Regneeksempler til kapitel 4:.....	117
Eksempel 4.1:.....	117
Løsningsforslag til eksempel 4.1.....	117
Eksempel 4.2:.....	119
Løsningsforslag til eksempel 4.2.....	120
Eksempel 4.3:.....	121
Løsningsforslag til eksempel 4.3.....	122
Dimensionering af passiverne.....	123
Finansiering ved egenkapital:.....	123
<i>Finansiering ved langfristet fremmedkapital:</i>	125
Finansieringsinstitutter:.....	126
Finansiering ved kortfristet fremmedkapital:.....	128
Lån i pengeinstitutter:.....	128
Eksempel:.....	128
Leverandørkredit:.....	130
Et eksempel:.....	130
5 Økonomistyring.....	133
Virksomhedens markedssituation.....	133
<i>Virksomheden og prisdannelsen:</i>	133
Efterspørgsel:.....	133
Udbud:.....	134
Udbud og efterspørgsel:.....	135
Efterspørgselsdeterminanter:.....	137
Virksomhedens handlingsparametre.....	139
Virksomheden og markedet:.....	140
Monopol:.....	141
Fuldkommen konkurrence:.....	142
Monopolistisk konkurrence:.....	142
Udbyderens handlingsparametre:.....	143
Eksempel:.....	144
Eksempel.....	145
Priselasticitet:.....	146

Den knækkede afsætningskurve:.....	148
Service:.....	149
Beliggenhed:.....	150
Distributionskanaler:.....	150
Virksomheden og kvaliteten:.....	150
Virksomheden og varesortimentet:.....	152
Virksomheden og leverandørerne:.....	152
Virksomheden og produkterne:.....	153
Delvist monopol:.....	157
Duopol:.....	157
Oligopol:.....	158
Vurdering af virksomhedens produkter i forhold til andre produkter.....	158
Optimering.....	160
Samlede omkostninger.....	160
Enhedsomkostninger:.....	163
Grænseomkostninger og differensomkostninger.....	164
Valg af gunstigste afsætningsalternativ (optimering).....	168
Totalmetoden (fuldkommen konkurrence).....	170
Valg af beregningsmetode:.....	174
Minimumspriser:.....	178
Afsætningsmæssig sammenhæng.....	179
Prisfastsættelse på et nyt produkt:.....	180
Prisdifferentiering:.....	181
Eksempel:.....	183
Eksempel:.....	185
Tidsmæssig prisdifferentiering:.....	189
Prisdifferentiering ved selve varen:.....	189
Kalkulation.....	190
Kalkulationsmetoder.....	190
Retrograd kalkulation.....	193
Omkostninger efter forbrugsdefinitionen.....	194
Offeromkostninger.....	194
Eksempel:.....	195
Fremstille selv contra købe ude:.....	196
Eksempel:.....	197
Kapitalbehov til drift.....	198
Kapitalbinding i lagre:.....	198
Et eksempel:.....	201
Kapitalbinding i tilgodehavender:.....	201
Et eksempel.....	203

Kapitalbinding i likvide beholdninger:.....	203
Budgettering.....	205
Budgetbegrebet:.....	205
Budgetarbejdet.....	207
Resultatbudget.....	209
Eksempel.....	211
Eksempel på Cost-Benefit analyse.....	224
NPV-analyse.....	229
Konklusion.....	230
Ledelsesberetning for 20x1.....	233
Til aktionærerne i U.M. Brella A/S.....	234
Noter til regnskabet.....	238

2. BOGFØRING OG MOMSREGNSKAB

Hvorfor er virksomheden skruet sammen, som den er?

Når vi kigger på den erhvervsstruktur der er i Danmark i dag, er den et resultat af den udvikling landet har været igennem de sidste mange hundrede år. Helt fra stenalderen har Danmark været et landbrugsland. Helt tilbage i tiden var landbruget baseret på, at man skulle kunne dyrke fødevarer nok til at dække landsbyens behov. Da de større byer begyndte at blive etableret og vokse i middelalderen begynder der også at se en slags industrialisering af landbrugssektoren. Idet godsejerne i kraft af deres venskaber med den enevældige konge, kunne rage meget store jordbesiddelser til sig. Denne udvikling ændrede sig markant med Stavnbåndets ophævelse i 1788. Dette førte til at den enkelte bonde blev frigivet for sine slaveagtige forpligtigelser over for godsejeren, og tillige blev tildelt et stykke jord, han kunne dyrke. Da dette faldt sammen med, at man lavede stjerneudskiftningen, som medførte at man flytte gårdene fra landsbyerne og ud på markerne, betød det et meget stort boost til den danske landbrugsproduktion.

Hjulpet af andelsbevægelsens begyndende industrialisering af landbrugserhvervets randfunktioner (mejerier og møller), blomstrede det danske landbrug i de følgende 150 år. Eksporten steg kraftigt til det øvrige Europa, hvilket medførte at man for at beskytte sig mod kopi-produkter i 1906 indførte lurmærket på det danske smør, som et garantimærke for det danske smørs kvalitet.

I gennem disse år, blev der beskæftiget virkelig mange mennesker i landbruget, på grund af de mange manuelle opgaver.

Efter anden verdenskrig, begyndte der en kraftig mekanisering af landbruget, godt hjulpet på vej af Marshallhjælpens finansiering af traktorkøb. Dette medførte at bemanningen i landbruget begyndte at gå nedad, men det medførte ikke forøget arbejdsløshed i nævneværdig grad, da de fleste af de, som blev til overs i landbruget, kunne søge mod byen og de store industriarbejdspladser, som opstod og voksede der.

Dette førte så også til opførelsen af de mange parcelhuskvarterer i byernes udkant, som vi kender fra alle større byer i dag.

Fiskeriet har også undergået en forandring, ikke så meget på grund af

industrialisering, derfor er der heller ikke dramatisk færre fiskere. Nedgangen her skyldes diverse kvoter, for at holde fiske bestanden oppe. Der er også her sket et skred imod færre og større enheder, og altså dermed færre og større fiskekuttere.

Produktionsvirksomheder:

Man kan opdele fremstillingsvirksomheder på mange forskellige måder, i denne bog har vi valgt, at skelne mellem håndværksvirksomheder, som defineres som virksomheder med op til 5 ansatte, og industrivirksomheder med over 5 ansatte. Det vil sige, at en stor tømrerforretning, som udover mester selv, har 5 eller flere ansatte, efter denne definition er en industrivirksomhed.

Tidligere, inden industrialiseringen, var håndværksvirksomheder, den dominerende form for fremstillingsvirksomhed. I dag ses den mest inden for special- og nystartede virksomheder.

I Danmark er der ca. 300.000 virksomheder. De danske virksomheder er kendetegnet ved mange små firmaer og kun få store firmaer. 93 procent af de danske firmaer har under ti ansatte.

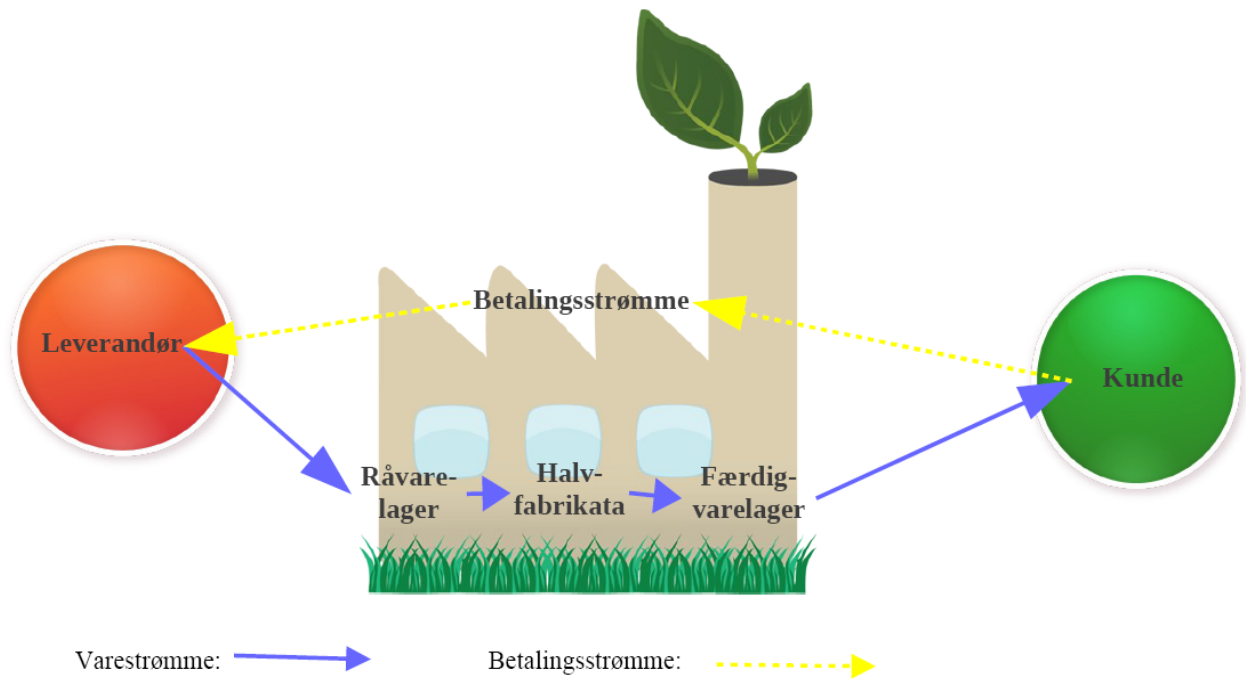
Alligevel arbejder godt 1,3 millioner fuldtidsansatte – eller 63 procent af det samlede antal fuldtidsansatte – i de største firmaer med 100 eller flere fuldtidsansatte. (kilde: Danmarks statistik 2013)

Industrien toppede med hensyn til medarbejderantal i begyndelsen af 1970'erne, men automatisering, robotter og senest outsourcing har reduceret behovet for arbejdskraft meget kraftigt.

Byggeriet har altid været meget følsomt for konjunkturændringer i samfundet og havde da også sin storhedstid i 1960'erne og 1970'erne, hvor byggeriet beskæftigede omkring 210.000 medarbejdere eller ca. 8,5 % af arbejdsstyrken. I midten af 1980'erne var medarbejderantallet reduceret til ca. 190.000 eller 6 % af arbejdsstyrken. De seneste statistik tal viser en yderligere reduktion, men opsvinget I forbindelse med højkonjunktoren omkring 2005 til 2008 medførte et nyt opsving, som dog klingede meget hurtigt af I forbindelse med finanskrisen fra 2008. Omstående figur viser værdistrømmene i en produktionsvirksomhed:

I begyndelsen af 1960'erne overtog industrien førerpladsen fra landbruget, som det førende erhverv i Danmark.

Danmark betragtes som et industriland i de få år, fra begyndelsen af 1960'erne til slutningen af 1980'erne

Værdistrømme i en produktionsvirksomhed.

Handelsvirksomheder:

Handelsvirksomheder har eksisteret til evig tid. Denne virksomhedsform kendes helt tilbage fra historisk tid, og har været en bærende del af det vi i dag kalder detailbranchen siden vikingetiden.

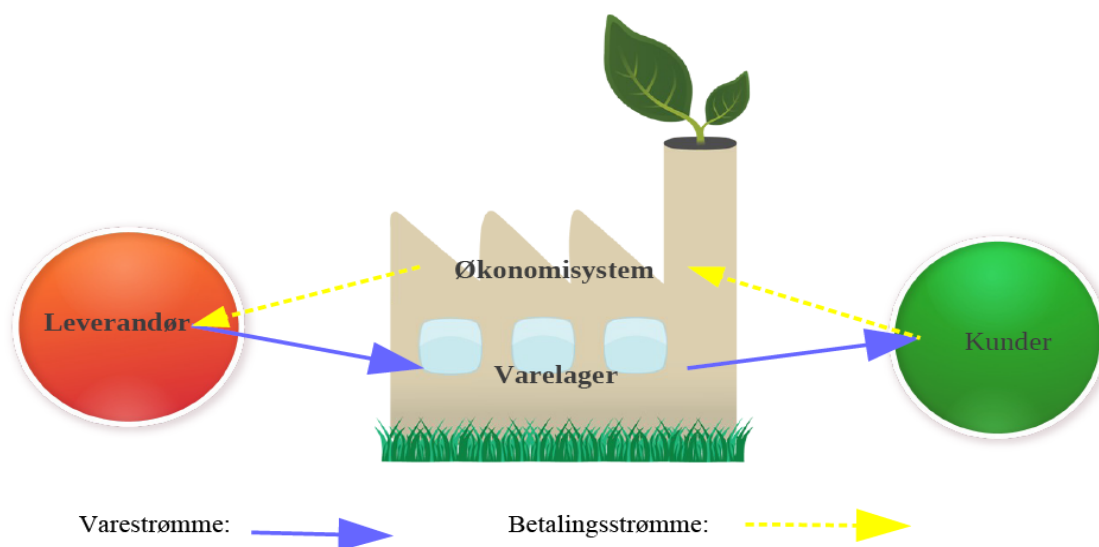
En handelsvirksomhed er kendetegnet ved, at de varer den sælger til sine kunder, er nøjagtig de samme varer, som den indkøber fra sine leverandører. Det sker altså ingen forædling af varen på den vej gennem handelsvirksomheden. En handelsvirksomhed, der sælger sine varer til andre virksomheder kaldes kaldes en engrosvirksomhed, denne type handel betegnes også Business to Business (B2B). Hvorimod en handelsvirksomhed, som sælger sine vare den endelige forbruger betegnes en detailvirksomhed, eller på engelsk Business to Consumer (B2C).

Gennem de seneste mange år, har udviklingen indenfor handelsvirksomheder lignet den øvrige samfundsudvikling og har gået imod større og større enheder. På nærmiljøplanet kan man se det ved, at den lokale

købmand er blevet udskiftet med en filial af en supermarkeds kæde. I de senere år, er denne udvikling dog blevet overlejet af, at der er opstået en stor og mangfoldig underskov af små internetbaserede virksomheder, men igen ser man også der, at udviklingen hurtigt igen går imod større enheder, samt at de store udbydere også i stigende omfang satser på internettet som et handelsmedie.

Som nedenstående figur viser går der en varestrøm fra leverandørens lager, til virksomhedens varelager, som i en detailvirksomhed, for en stor dels vedkommende vil befinde sig på butikkens hylder. Når varen er solgt, vil den blive fragtet fra handelsvirksomhedens lager og til kunden.

Den modsatte vej går betalingsstrømmen, da leveringen af varen til kunden udløser en betaling for de leverede varer, til handelsvirksomheden. Denne har også på et tidspunkt en betaling til sine leverandører for de leverede varer. Tidspunktet for denne betaling, er afhængig af de betalingsbetingelser, som er aftalt mellem handelsvirksomheden og dens leverandører.

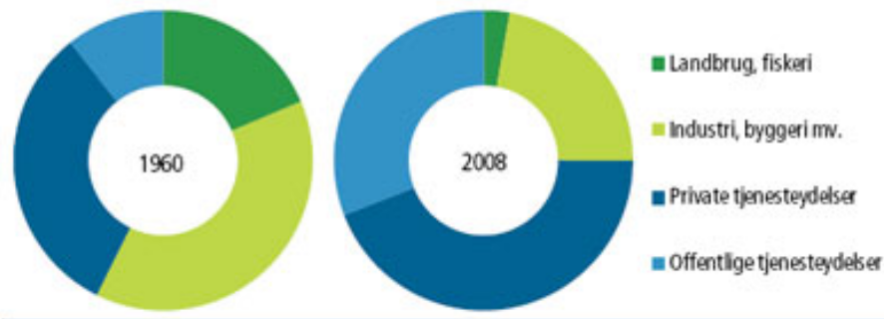

Værdistrømme i en handelsvirksomhed

Servicevirksomheder:

Som det fremgår af nedenstående figur fra Danmarks Statistik, er de private og offentlige serviceerhverv vokset ekstremt siden 1960.

BESKÆFTIGELSE FORDELT EFTER BRANCHER

Udviklingen i beskæftigelse fordelt på brancher 1960-2008 (Kilde Danmarks Statistik)

Som det fremgår af figurerne, er de private serviceydelser vokset kraftigt i de 48 år, men bliver dog voldsomt slået af værksten indenfor de offentlige tjenesteydelse, som har haft en næsten eksplosiv vækst.

Dette betyder at servicevirksomhederne er vokset til at blive den største enkeltstående branche i Danmark, og beskæftiger i dag over 70 % af arbejdsstyrken.

De private servicevirksomheder dækker et spektrum, der spænder lige fra den selvstændige frisør til ISS-koncernen med mange tusinde medarbejdere.

De private servicevirksomheder er en mangeartet branche, nogle af de store brancher er oplyst nedenstående:

- Handelsvirksomheder, både en gros- og detailhandel. Det største enkeltområde, dog nu med et stagnerende medarbejderantal, hvilket skyldes såvel ny teknologi (kassescannere, automatiske lagre osv), samt en meget kraftig omkostningsbevidsthed, forårsaget af priskonkurrence, har medført at medarbejderantallet gennem de senere år, er blevet beskåret helt ind til benet.
- Forretningsservice, revisorer, advokater, arkitekter m.m. Et område i stærk vækst – ca 50 % op igennem 1980'erne, de senere år har udviklingen indenfor dette område også gået imod større og større enheder. Dette er dog også et område, som er blevet meget hårdt ramt af finanskrisen, da den satte ind i 2008. Og i dag, er især revisions og rådgivningsbranchen gene-

Danmark er blevet betragtet som et Service-samfund siden slutningen af 1980'erne.

relt i stagnation.

- Transport, DSB og de private vognmænd. Et område uden de store forandringer. Dog har de senere års stigende globalisering medført forøget varetransport. På den anden side set, har invasionen af billige østeuropæiske arbejdere især været meget synlig inden for transportbranchen, hvilket har medført et mærkbart fald i den danske beskæftigelse indenfor dette erhverv.
- Finans og forsikring, banker, sparekasser realkreditinstitutter og forsikringsselskaber. Et område i stigning, ca. 30 % op igennem 1980'erne. I dag er det på grund af finanskrisen en meget usikker branche, som medarbejderantalsmæssigt er truet af såvel automatisering i form af homebankingsystemer, som af fusioner og konkurser.
- Af andre kan nævnes hoteller, restaurationer og værksteder.

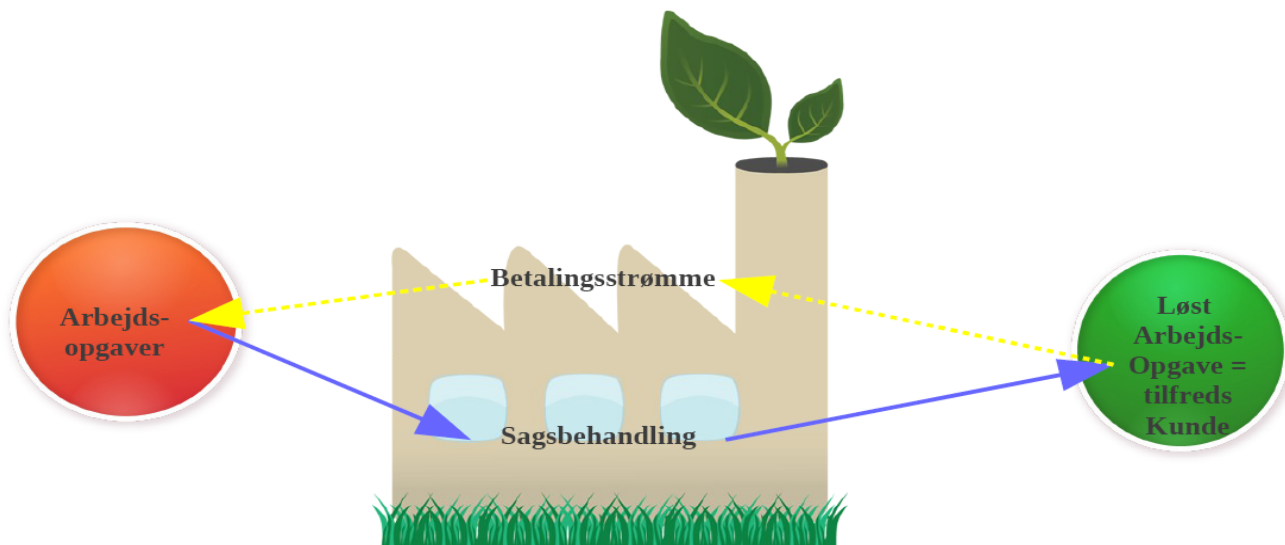
Den endnu større private servicebranche er især koncentreret indenfor de såkaldte "varme hænder". Det vil sige plejeb Branchen, forstået bredt, lige fra hospitalspersonale til pleje af ældre og handicappede. Et andet stort område indenfor den private servicebranche er undervisning og socialvæsenet.

Det er værd at bemærke de væsentlige forskelle, der er mellem fysiske produkter og serviceydelser. Af disse forskelle kan nævnes.

1. Service er immaterielt, det vil sige, at det er uhåndgribeligt, man kan ikke føle på det.
2. Service kan ikke transporteres, det sker her og nu. Selve servicen kan ikke, den serviceudførende person kan man godt.
3. Service kan ikke videresælges, det sker her og nu.
4. Intet lager, f.eks. undervisning sker her og nu, dog eksisterer der i dag forskellige former for distanceundervisning, som til en vis grad, kan "lægges på lager".
5. Produktion og forbrug sker samtidig, f.eks. klipning hos en frisør
6. Kunden deltager: Undervisning eller rådgivning
7. Personlig kontakt ofte nødvendig: Undervisning, rådgivning eller sygepleje.

Det betyder, at utroligt mange af virksomhedens medarbejdere har kundekontakt. Det er et punkt man skal være meget opmærksom på, i forbindelse med arbejdet med virksomhedens kultur.

Værdistrømme: Betalingsstrømme:

Værdistrømme i en servicevirksomhed

Virksomhedsformer

De danske virksomhedsformer adskiller sig på en del forskellige punkter, fra andre landes. Og alligevel er der en del lighedspunkter, som der bliver flere af efterhånden som integrationen i bl.a. EU bliver stærkere.

Grundlæggende drejer virksomhedsformen sig om 2 faktorer:

- ✓ Kapitalfremskaffelse
- ✓ Hæftelse for virksomheden gæld.

Disse to faktorer kan er dog under indflydelse af en lang række underliggende hensyn, såsom:

- En eller flere ejere
- Valget mellem begrænset hæftelse eller ej
- Regnskabsmæssige hensyn
- Skattemæssige hensyn
- Lovbestemte hensyn, f. eks. Kan landbrug som hovedregel kun være enkeltmandsvirksomheder.
- Hensynet til generationsskifte.

Af disse faktorer er måden, hvorpå ejerne hæfter, den mest afgørende, og der skelnes her mellem fire begreber.

Personlig hæftelse:

Man hæfter personligt med hele sin formue, både privatformuen og pengene i virksomheden.

Begrænset hæftelse:

Man hæfter kun med de penge, der er i virksomheden – ikke privatformuen.

Solidarisk hæftelse:

Her gælder det gamle Musketer begreb ”En for alle, og alle for én. Hvilket vil sige, at man hæfter for hinanden, dvs. at enhver medejer af virksomheden hæfter for hele virksomhedens gæld.

Pro-rata hæftelse:

Man hæfter i forhold til sin ejerandel. Dvs. 20 % af virksomheden er også 20 % af gælden.

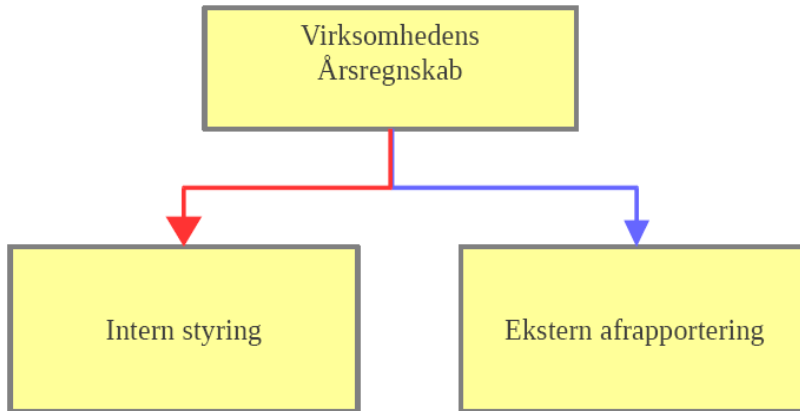
Disse måder at hæfte på er altid sammensat parvis således, at man hæfter personligt eller begrænset og solidarisk eller pro-rata.

	Personlig	Begrænset	Solidarisk	Pro-rata
<i>Enkeltmandsvirksomhed</i>	X		X	
<i>Iværksættervirksomhed (IVS)</i>	X	X		
<i>Interessentskab (I/S)</i>	X		X	
<i>Anpartsselskab (ApS)</i>		X	X	
<i>Aktieselskab (A/S)</i>		X	X	
<i>Andelsselskab (AmbA)</i>		X	X	
<i>Partsrederier</i>	X			X

Oversigt over virksomheders hæftelse

Sammenhængen mellem daglig bogføring og årsregnskab:

For en virksomhed er der to hovedformål med at udarbejde et årsregnskab:

Virksomhedens årsregnskab

I begge tilfælde består årsregnskabet af:

En resultatopgørelse

Og

En Balance

Intern styring:

Den interne styring af virksomhedens økonomi, bliver også ofte benævnt som virksomhedens økonomistyring. Udgangspunktet for denne økonomistyring er naturligvis de samme økonomiske data, som bliver anvendt til det eksterne regnskab. Men i forbindelse med økonomistyringen, anvendes disse tal ofte til at lave andre analyser, som viser hvordan en enkelt afdeling eller funktion kører, rent økonomisk set.

Vi vil senere i denne bog vende tilbage til økonomistyring, i stedet vil vi nu vende os imod det eksterne regnskab, og hvad det består af, samt hvordan det bliver til.

Det eksterne regnskab

Lovgrundlaget for virksomheden årsregnskab er bl.a. bogføringsloven, som stiller krav om at alle virksomheder skal lave en bogføring af alle økonomiske aktiviteter i virksomheden.

Bogføringsloven siger ikke entydigt, at virksomheden er forpligtet til decideret, at lave et regnskab. Men at alle virksomhedens aktiviteter skal registreres på en sådan måde, at de kan genfindes i 5 år, og at de kan vise overfor skattemyndigheder og lignende, hvad resultatet af virksomhedens drift har været.

Hvad er bogføring:

Økonomi og bogføring er faktisk ikke nogen nymodens opfindelse, hvad nedenstående oplysninger også dokumenterer:

- ✓ I 1202 indføres arabertal for at gøre regnskabsføringen nemmere.
- ✓ I 1340 begynder man at anvende dobbelt bogholderi i Genova.
- ✓ I 1407 bliver Genovas finanser overtaget af Casa di San Giorgio, som bliver den 1. moderne bank.

Bogføringspligt

§ 1. Loven gælder for erhvervsdrivende virksomheder etableret her i landet af enhver art uanset ejer- eller hæftelsesforhold samt erhvervsaktiviteter, der udøves her i landet af virksomheder, som er hjemmehørende i udlandet.

Stk. 2. Loven gælder endvidere for følgende virksomheder, organisationer og sammenslutninger m.v. (virksomheder m.v.):

1) Virksomheder m.v., der er afgiftspligtige eller fuldt eller begrænset skattepligtige her til landet, i det omfang de ikke er omfattet af stk. 1. Told- og Skatteforvaltningen kan helt eller delvis fritage enkelte virksomheder m.v. fra loven. Er virksomheden m.v. tillige omfattet af nr. 2, kan fritagelse dog kun ske efter aftale med vedkommende myndighed.

2) Virksomheder m.v., der som betingelse for tildeling af direkte tilskud fra den danske stat eller Den Europæiske Union skal afgive regnskabsmæssige oplysninger, i det omfang de ikke er omfattet af stk. 1. Den bevilgende myndighed kan helt eller delvis fritage enkelte virksomheder m.v. fra loven. Er virksomheden m.v. tillige omfattet af nr. 1, kan fritagelse dog kun ske efter aftale med told- og skatteforvaltningen.

Stk. 3. Loven gælder ikke for følgende virksomheder, organisationer og sammenslutninger m.v.:

1) Virksomheder m.v., som er omfattet af lov om statens regnskabsvæsen.

2) Virksomheder m.v., som udelukkende er omfattet af regnskabsregler fastsat ved eller i henhold til lov om kommunernes styrelse.

Økonomi er faktisk også et meget enkelt fag, da det kun drejer sig om 4 ting, nemlig:

- Indtægter og
- Udgifter

Disse to kategorier ender med, at blive til resultatopgørelsen.

Herudover arbejder vi også med:

- Aktiver og
- Passiver

Aktiverne er de værdier vi har i virksomheden, det blandt andet kan være følgende:

- Bygninger
- Maskiner
- Biler
- Inventar
- Varelager
- Varedebitorer (altså betalingen for varer vi har solgt, men som ikke er betalt endnu)
- Kassebeholdning
- Bankbeholdning

Vores passiver er, hvordan vi har finansieret vores værdier, altså hvordan vi har fået råd til, at anskaffe dem:

- Egenkapital (altså den finansiering, som ejerne har i virksomheden)
- Langfristet fremmedkapital (Det er lån, med en løbetid på over 1 år)
- Kortfristet fremmedkapital (Det er lån, med en løbetid på under 1 år. Typisk kassekredit)
- Varekreditorer (Det er varer, som vi har købt, men endnu ikke har betalt for)
- Andre kreditorer (Det kan være skyldig moms, skat eller noget helt tredje vi skylder for)

Det dobbelte bogholderisystem:

I dag arbejder alle virksomheder efter det dobbelte bogholderisystem. Dette er et meget gammelt princip for at føre sine regnskaber. Dobbelt bogholderi handler om, at hver transaktion skal bogføres 2 gange. Én gang i debet og én gang i kredit.

Dobbelt bogføring betyder, at du hele tiden skal have balance i bogføringen. En krone i debet skal modsvares af en krone i kredit – selvom det normalt er på en anden konto.

Luca Pacioli var én af de første, der skrev en vejledning om det dobbelte bogholderi

I det dobbelte bogholderi udløser enhver økonomisk transaktion altså mindst to posteringer i regnskabet – en i debet på en konto og en i kredit på en anden konto. Hvis man f.eks. køber en vare kontant og lægger den på lager vil man således debitere lager (tilgang til aktivkonto) og kreditere kasse (afgang fra aktivkonto). I det dobbelte bogholderi er der således en indbyggede kontrol i kraft af, at alle debetsaldi skal summere til det samme som alle creditsaldi. Gør de ikke det, er der fejl i bogholderiet, og det er denne indbyggede kontrol, der har gjort det dobbelte bogholderi til et vigtigt økonomisk redskab siden renæssancen.

Debet er en "lidt kringlet størrelse", men man kan groft, og som en slags huskeregel, sige at debet er plus, hvilket reelt betyder, at alle omkostninger er plus og indtægter er minus.

Når man krediterer en konto indebærer det, at man fører et negativt beløb ind på kontoen.

Udgangspunktet for det dobbelte bogholderi er, at økonomiske transaktioner opdeles efter deres natur i en række arter, som hver især posteres på en konto. Der er ikke noget krav om, at der skal være et bestemt antal konti - det afhænger af den konkrete situation, hvor mange der er brug for.

Alle konti tilordnes en af fire hovedgrupper:

- **Aktiver** – penge, tilgodehavender, lagre, maskiner, bygninger m.v. som man har rådighed over
- **Passiver** – gæld til fremmede og til ejere (egenkapitalen)
- **Indtægter** – indeværende års konstaterede indtægter
- **Omkostninger** – indeværende års konstaterede forbrug

Aktiver og passiver udtrykker sammen en balance (aktiver minus passiver), som henregnes til et bestemt statutidspunkt. Indtægter og omkostninger udtrykker resultatet af driftsregnskabet (indtægter minus omkostninger) for den igangværende periode.

Hver konto er delt i en debet- og en kreditside, der føres således: Tilgang til aktiv- eller udgiftskonti posteres i debetsiden, mens afgang føres i kreditsiden. Tilgang til passiv- eller indtægtskonti posteres i kreditsiden, mens afgang føres i debetsiden.

Saldoen på en konto finder man ved at summere alle posteringerne i henholdsvis debet og kredit og trække den mindste sum fra den største. Saldoen er den herved fremkomne rest.

Balancen indeholder i regnskabet formuestillingen ved regnskabsperiodes afslutning (ultimo) med på den ene side kapitalanvendelsen (aktiver) og på den anden kapitalfremskaffelsen (passiver). De to sider skal per definition give samme total, deraf navnet *balance*.

Balancen giver så at sige et øjebliksbillede af formuestillingen; derved adskiller balancen sig fra årsregnskabets øvrige komponenter, idet de øvrige vedrører regnskabsperioden.

Kontering:

Enhver konto i en bogføringssystem har en kontonavn. Derved kan man se, hvad den holder regnskab med.

Ligeledes har den et nummer, hvilket er en meget stor hjælp i nutidens IT-baserede bogføringssystemer.

Vi har to typer af konti:

- **Resultatopgørelses konti**, der holder regnskab med virksomhedens indtægter og udgifter, f.eks. varekøb, varesalg omkostninger og lign.
- **Balancens konti**, der holder regnskab med virksomhedens værdier (aktiver) og gæld (passiver), f.eks. kasse, bank, varelager,

leverandørgæld og lign.

Til at holde styr på de mange konti udarbejdes et nummersystem, kaldet en kontooversigt. Det betyder, at man på hver konto både skriver kontoens navn og den nummer.

Kontooversigt

Det ene sted i debet og det andet sted i kredit. Det vil sige, at der skal aldrig konteres i samme side på to konti.

Om et beløb skal debiteres eller krediteres på den enkelte konto, afhænger af følgende huskeregler:

- Den konto der **afgiver** værdi, skal **krediteres**
- Den konto der **modtager** værdi, skal **debiteres**

For at få gjort tingene lidt mere håndgribelige, bogføres nedenstående et par posteringer fra U. M. Brella's dagligdag:

Eksempel:

U. M. Brella hjemkøber stålrør til paraplystænger fra deres leverandør, såsnart fakturaen modtages laves der følgende bogføring:

Eksempel

Jydsk rørindustri

Navn

U. M. Brella A/S
Paraplyvej 17
5600 Fåborg

Dato: 27/2 20x2
Faktura: 20x20014
Vor ref: Tommy Steele
Deres ref: Gabriella da Brella

Reg nr. xxxx
Kontonummer: xxxxxxxx
Swift/Bic kode: XXXXXXXXXX
IBAN: DKXXXXXXXXXXXX

Betalingsdato: 5/3-20x2
Betaling: Kontant

Sider: 1

Tekst	Antal	å pris	Rabat	I alt
Ø 8 mm forkromet stålrør (pris pr. mete	600	8		4.800,00

Fragttype

Privatforsendelse

Vare angivelse

Inkl. moms

Fragt:	Ekskl. moms:	Moms sats:	Moms:	I alt inkl. moms
	3.840,00	25%	960,00	4.800,00

Jydsk rørindustri Jeppes Åkjærvej 7 9789 Østerbøvelse

CVR • Bank: Bank konto nr.: 4444 56845271 • Web: www.britishsteel.co.uk

Varekøbskonto:

Bilagsnr.	Tekst	Debet	Kredit
/	Ø8 rør fra Jydsk stålindustri	kr 4.800,00	

Bekendtgørelse af lov om merværdiafgift (momsloven)

§ 1. Erhvervsmæssig levering af varer og ydelser med leveringssted i Danmark er afgiftspligtig efter denne lov. Afgiftspligtig er ligeledes erhvervelse af varer fra andre EU-lande og indførsel af varer fra steder uden for EU. Afgift efter loven betales til staten.

Kapitel 1

Afgiftsområde

§ 2. Det danske afgiftsområde omfatter de danske landområder og søterritoriet samt luftrummet derover. Afgiftsområdet omfatter ikke Færøerne og Grønland.

Stk. 2. EU's afgiftsområde omfatter de områder, som er fastsat i EU's bestemmelser herom, herunder det danske afgiftsområde. Som steder uden for EU betragtes de områder, der ikke er omfattet af EU-landenes afgiftsområder.....

På Kassekontoen vil beløbet se sådan her ud:

Bilagsnr.	Tekst	Debet	Kredit
/	Ø8 rør fra Jydsk stålindustri		kr 4.800,00

Som vi kan se, vil varekøbskontoen modtage en værdi på 4.800 kr, hvorimod kassekontoen vil afgive en værdi på 4.800 kr.

Forklaringen er, at vi tilfører vores råvarelager en værdi, da vi jo lægger de nyindkøbte rør ind her. Det er vores varekøbskonto, som styrer værdien af dette lager. Samtidig betaler vi for rørene (da betalingsbetingelsen på fakturaen er "netto kontant", skal vi betale straks, af praktiske hensyn vil det sige indenfor 8 dage). Derfor vil der samtidig blive betalt for varen, og vores kassekonto vil derfor blive formindsket (krediteret) med 4.800 kr.

Moms:

Moms, forkortelse for meromsætningsafgift (i dag anvendes dog betegnelsen merværdiafgift), er ikke en omkostning som mange tror, men en indirekte skat, som sælgeren af en vare eller tjenesteydelse opkræver for staten.

Hver gang en vare eller tjenesteydelse forøger sin salgsværdi i løbet af værdikæden, opkræves der moms af værdistigningen. Hvilket vil sige, at hver gang en vare eller tjenesteydelse stiger bliver forædlet og kan sælges til en højere pris, tager staten sin del af kagen.

Alle disse momsopkrævninger betales i sidste ende af slutbrugeren i detaildet, ved at der beregnes en moms af den endelig slutpris.

Moms er ikke nogen speciel dansk opfindelse, lignende ordninger fin-

des i de fleste rigere lande, under mange forskellige navne, men den danske momssats, er trods alt en af de højeste.

I Danmark indførtes momsen i 1967 til afløsning for **omsen**, der var en **omsætningsafgift**, som alene blev opkrævet i detailede. Momsen var oprindeligt på 9%, men momssatsen er i dag 25%.

Som det kan ses af nedenstående figur, er momsen gennem tiden blevet reguleret adskillige gange, og er ofte blevet benyttet som en forbrugsregulerende foranstaltning i det politiske system. Men generelt har der hele tiden været en opadgående tendens, selvom satsen gennem de seneste 20 har ligget fast på 25 %.

Oms- og momssatser i Danmark

År	Sats	Oms/moms
1962	9%	Oms
1967	10%	Moms
1968	12,5%	Moms
1970	15%	Moms
1977	18%	Moms
1978	20,25%	Moms
1980	22%	Moms
1992	25%	Moms

Når virksomheden afregner moms til Skat, kan den trække momsen fra de indkøbte varer fra momsen på de solgte varer.

Altså:

Opkrævet moms – betalt moms = momafregning til Skat.

Det vil sige, at virksomheden kun skal afregne moms af den **merværdi**, der er opstået i virksomheden.

Den moms, der skal betales ved indkøb af varer, tjenesteydelser, maskiner og lign., betegnes **indgående moms**. Den moms, der pålægges solgte varer m.m. betegnes **udgående moms**.

For at holde styr på dette i vores bogholderi, oprettes der to konti med benævnelserne **Indgående moms** og **udgående moms**. Derudover oprettes en konto med navnet **momsafregning** til at holde styr på det

”nettobeløb”, vi skal afregne til Skat.

I det foregående eksempel tog vi ikke hensyn til momsbeløbet, da vi lavede bogføringen, hvilket rent faktisk var en fejl.

Derfor vil vi nu foretage bogføringen endnu engang, hvor vi også bogfører momsen, samtidig vil vi også bogføre et salg, så vi også har en udgående moms postering at bogføre. Derefter kan vi lave en momsafregning. Det er vigtigt at notere sig, at momsafregningen kun foretages, når der rent faktisk skal laves en afregning af momsbeløbet til Skat. Det vil normalt være hvert kvartal eller hvert halve år, når vi taler om mindre virksomheder, samt månedsvis når det er store virksomheder.

Eksempel:

Eksempel

Vi starter igen, med at bogføre den tilførte værdi på varekøbskontoen, men gør det som sagt helt rigtigt denne gang. På fakturaen fra British Steel, kan vi se at værdien af varen er 3.840 kr, de sidste 960 kr op til de 4.800 kr er moms, altså en afgift, som vi har opkrævet for staten. Det vil sige, at den værdi vi tilfører vores lager kun udgør 3.840 kr.

Det får vores bogføring til, at se ud som følger:

Bilagsnr.	Tekst	Debet	Kredit
1	Ø8 rør fra Jydsk stålindustri	kr 3.840,00	

Vores kassekonto vil stadig se ud som følger:

Bilagsnr.	Tekst	Debet	Kredit
1	Ø8 rør fra Jydsk stålindustri		kr 4.800,00

Det betyder jo så, at der ikke er balance mellem debet og kredit, hvilket jo er et grundlæggende princip i dobbelt bogholderiet, at der skal være. Så vi er nødt til at foretage endnu en bogføring, hvilket sker på indgående momskontoen:

Bilagsnr.	Tekst	Debet	Kredit
1	Ø8 rør fra Jydsk stålindustri	kr 960,00	

U. M. Brella sælger selvfølgelig også vare, som naturligvis også er pålagt moms. Så et salg af 1000 stk. paraplyer á 50 kr (excl. Moms) til vores kunde Sjællandsk paraplyagentur, vil skulle bogføres på følgende måde:

Først vil vi fjerne værdien fra vores færdigvarelager, så vi krediterer varesalgskontoen:

Bilagsnr.	Tekst	Debet	Kredit
2	1000 stk. paraplyer til Sjællandsk paraplyagentur		kr 50.000,00

Derefter skal de bogføres på kassekontoen (det er igen et kontant salg):

Bilagsnr.	Tekst	Debet	Kredit
2	1000 stk. paraplyer til Sjællandsk paraplyagentur	kr 62.500,00	

Vi mangler så blot at bogføre den udgående moms:

Bilagsnr.	Tekst	Debet	Kredit
2	1000 stk. paraplyer til Sjællandsk paraplyagentur		kr 12.500,00

Hvis vi forudsætter, at dette er de eneste transaktioner i vores bogholderi i denne momsperiode, kan vi nu lave vores momsafregning:

Indgående moms:

Bilagsnr.	Tekst	Debet	Kredit
1	Ø8 rør fra Jydsk stålindustri	kr 960,00	
3	Overført til momsafregning		kr 960,00

Udgående moms:

Bilagsnr.	Tekst	Debet	Kredit
2	1000 stk. paraplyer til Sjællandsk paraplyagentur		kr 12.500,00
4	Overført til momsafregning	kr 12.500,00	

Vi kan herefter lave **momsafregningen:**

Bilagsnr.	Tekst	Debet	Kredit
3	Indgående moms		kr 960,00
4	Udgående moms	kr 12.500,00	
5	Momsafregning		kr 11.540,00

Vi kan hermed se, at vores momsafregning for denne periode beløber sig til 11.540,00 kr (differencen mellem indgående og udgående moms).

3. VIRKSOMHEDSANALYSE

Årsregnskabet:

I Årsregnskabsloven er der givet retningslinier for regnskabs udformning for anparts- og aktieselskaber (lovbekendtgørelse nr. 395 af 25. maj 2009, den kan bl. a. findes på www.retsinfo.dk). Da de fleste enkeltmandsejede virksomheder følger disse retningslinier, vil vi i det følgende se på regnskabet for et aktieselskab. I loven kræves det, at stort set alle virksomheder skal udarbejde et regnskab for en periode på 12 måneder. De fleste virksomheder udarbejder også regnskaber for kortere perioder, men da ofte mindre omfattende. Vi vil her udelukke de se på årsregnskabet.

Bagest i denne bog findes et regnskab for U.M. BRELLA A/S, og dette regnskab danner grundlag for den følgende gennemgang, samt er basis for alle anvendte eksempler i denne bog.

Et regnskab er en beskrivelse af de faktiske økonomiske konsekvenser af en fortidig periodes handlinger. Det består af *en resultatopgørelse* og *en balance*. Desuden findes der nogle noter, der giver en uddybende forklaring på nogle af regnskabs poster. Der skal endvidere udarbejdes en *ledelsesberetning*.

I *beretningen* skal der bl.a. gives en redegørelse for forhold, der har haft afgørende indflydelse på virksomhedens resultat, om forventninger til fremtiden samt oplysning om overskuddets fordeling (eller underskuddets dækning), hvis dette ikke på anden måde fremgår af regnskabet.

Resultatopgørelsen giver oplysning om årets indtægter (omsætningen) og om de omkostninger, der har været afholdt, samt om resultatet af driften. Kort sagt: omsætning - omkostninger = driftsresultat.

I *balancen* gives der en redegørelse for den økonomiske stilling ved regnskabsperiodens slutning. Den består af to dele: aktiver og passiver. Under aktiver noteres, hvad virksomheden råder over (hvad der er investeret i virksomheden), og under passiver noteres, hvordan der er skaffet kapital. Samlet kaldes dette for virksomhedens årsrapport.

Årsrapporten

§ 2. For hvert regnskabsår skal de virksomheder, der er nævnt i § 3, stk. 1, aflægge et årsregnskab efter denne lov. Medmindre andet følger af §§ 18, 22, 78, 102 eller 109, skal årsregnskabet suppleres med

- 1) årsregnskab for en af virksomheden ledet koncern (koncernregnskab),
- 2) ledelsesberetning for virksomheden og for en af virksomheden ledet koncern og
- 3) ledelsespåtegning.

Stk. 2. Herudover kan virksomheden tilføje eventuelle supplerende beretninger, jf. § 14.

Stk. 3. Fællesbetegnelsen for de i stk. 1 og 2 omhandlede regnskaber, beretninger og påtegninger er »årsrapport«.

Stk. 4. Et regnskab, som en virksomhed udelukkende udarbejder til eget brug, er ikke en årsrapport efter denne lov. Aflægges en virksomhed et regnskab, der ikke er en årsrapport efter denne lov, må det ikke betegnes som årsrapport, og det skal såvel i form som indhold fremstå, så det ikke kan forveksles med en sådan årsrapport.

Balancen:

Balancen viser virksomhedens økonomiske stilling ved balancetidspunktet. Det vil sige, at den viser, hvilke værdier virksomheden råder over (*aktiver*), og hvordan man har skaffet kapital (*passiver*).

Aktiverne deles op i to hovedposter: anlægsaktiver og omsætningsaktiver.

<i>Aktiver</i>	<i>Passiver</i>
Her noteres, hvad firmaet ejer (= har rådighed over)	Her noteres, hvordan man har skaffet kapitalen.

Anlægsaktiver:

Anlægsaktiverne er de aktiver, der er bestemt til vedvarende eje eller brug for virksomheden. De opdeles i tre grupper:

Immaterielle anlægsaktiver omfatter patenter, licensrettigheder, rationalisering, goodwill og lignende u håndgribelige aktiver, som har en indtægtsskabende virkning for virksomheden i en årrække. Goodwill er det beløb, man betaler for en virksomhed ud over aktivernes bogførte værdi. Det dækker f.eks. en etableret kundekreds, en indarbejdet medarbejderstab o.s.v. De immaterielle anlægsaktiver skal iflg. regnskabsloven normalt afskrives over en periode på højst 5 år.

De **materielle anlægsaktiver** omfatter ejendomme, maskiner, inventar, biler og lignende. Disse aktiver afskrives over den forventede brugstid. Grunde afskrives dog normalt ikke i driftsregnskabet, da der ikke er tale om nogen værdiforringelse ved brugen.

De **finansielle anlægsaktiver** omfatter langsigtede investeringer i værdipapirer (f.eks. aktier i datterselskaber).

Grundlæggende krav til årsrapporten

Retvisende billede

§ 11. Årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab skal give et retvisende billede af virksomhedens og koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet. Ledelsesberetningen skal indeholde en retvisende redegørelse for de forhold, som beretningen omhandler.

Stk. 2. Hvis anvendelsen af bestemmelserne i denne lov ikke er tilstrækkelig til at give et retvisende billede som nævnt i stk. 1, skal der gives yderligere oplysninger i årsregnskabet, henholdsvis koncernregnskabet.

Stk. 3. Hvis anvendelse af bestemmelserne i denne lovs §§ 19-21, 23-76, 79-101, 103-107 og 115-134 i særlige tilfælde vil stride mod kravet i stk. 1, 1. pkt., skal de fraviges, således at dette krav opfyldes. En sådan fravigelse skal hvert år oplyses i noterne, hvor den skal begrundes konkret og fyldestgørende med oplysning om, hvilken indvirkning, herunder så vidt muligt den beløbsmæssige indvirkning, fravigelsen har på virksomhedens henholdsvis koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet.

Stk. 4. Kravene i stk. 1-3 gælder tilsvarende, når der anvendes standarder, der er udstedt inden for rammerne af denne lov, jf. § 136.

Omsætningsaktiver:

Omsætningsaktiver er de aktiver, der ændrer form i løbet af relativ kort tid under virksomhedens normale drift. De opdeles i fire grupper: *Varebeholdninger (lagre)*, *tilgodehavender*, *værdipapirer* og *likvide beholdninger*.

Varebeholdninger. For handelsvirksomheder findes der kun et lager, nemlig en beholdning af varer, der er beregnet til videresalg. For produktionsvirksomheder har vi tre lagre: en beholdning af råvarer, en beholdning af varer under fabrikation og en beholdning af færdigvarer.

Tilgodehavender. De tilgodehavender, der stammer fra salg af varer og tjenesteydelser betegnes ofte varedebitorer.

Værdipapirer. Hertil hører kortfristede investeringer i obligationer eller andre værdipapirer. De benævnes også finansielle omsætningsaktiver.

Likvide beholdninger, som består af kassebeholdning og indestående i pengeinstitutter.

Passiver:

Passiverne viser virksomhedens kapitalfremskaffelse, og de deles op i grupperne **egenkapital**, **hensættelser**, **langfristet gæld** og **kortfristet gæld**. I lovgivning og anden litteratur, benævnes gæld henholdsvis fremmedkapital eller gældsforpligtelser, men i denne bog bruger vi fortrinsvis betegnelsen gæld, da det er mere mundret og mere brugt i dagligdagen.

Under **egenkapital** noteres dels hvad ejerne har indskudt i virksomheden, dels hvad der gennem tiden er indtjent men ikke udbetalt som udbytte. For aktieselskaber og anpartsselskaber kan posten være opdelt i flere. Som minimum findes selskabskapital og overført overskud/underskud. Derudover kan der være overkurs ved emission, opskrivningshenlæggelser og reserver.

Varebeholdninger

Tilgodehavender

debi'tere belaste, opføre som skyldner (modsat *at kreditere*).
'debitor skyldner; den der skylder penge (modsat *kreditor*).

Egenkapital

Hensættelser er beløb, der er reserveret til bestemte formål. Det kan være en form for gæld, hvor man ikke kender den nøjagtige størrelse, den endelige kreditor eller betalingstidspunktet. Det kan f.eks. være garantiforpligtelser, hvor man jo ikke ved i hvilket omfang forpligtelsen bliver aktuel, hensættelser til pensioner eller hensættelser til eventualskat.

Den langfristede fremmedkapital er gæld, der forfalder mere end et år frem i tiden. Den almindeligste form for langfristet gæld er prioritetsgæld, d.v.s. lån, der er taget i en kreditforening mod pant i fast ejendom.

Den kortfristede fremmedkapital er gæld, der forfalder til betaling inden et år. Det er altså gæld, der skal betales i det kommende regnskabsår.

Til den kortfristede fremmedkapital hører gæld for varer, der er købt på kredit. Denne gældspost benævnes varekreditorer.

Under betegnelsen øvrig kortfristet fremmedkapital (eller lignende betegnelser) findes bl.a. poster som skyldig moms og skyldig A-skat (skat, som er holdt tilbage fra medarbejderne, men endnu ikke indbetalt til skattevæsenet).

For en kassekredit gælder, at der ikke er aftalt nogen bestemt tilbagebetalingstidspunkt, men banken kan til enhver tid opsige kassekrediten med ret kort varsel. Den regnes derfor med til den kortfristede gæld.

Den del af den langfristede fremmedkapital, der skal tilbagebetales i det kommende regnskabsår, regnes ligeledes med i den kortfristede fremmedkapital.

Under omsætningsaktiver eller under kortfristet fremmedkapital kan man finde en post, der er benævnt periodeafgrænsningsposter. Under omsætningsaktiver opføres udgifter, der er afholdt før balancetids-

Hensættelser

Eventualskat er udskudt skat, som er opstået ved, at virksomheden har udnyttet visse skatte-regler

Langfristet fremmedkapital

Kortfristet fremmedkapital

kredi'tere opføre i regnskabet som tilgode-havende, godskrive (modsat *at debitere*).

'kreditor fordringshaver; den, man skylder penge (modsat *debitor*).

punktet, men som vedrører de efterfølgende år, og under kortfristet gæld opføres indtægter, der er indgåede før balancetidspunktet, men som vedrører de efterfølgende år.

Oversigt over balancens poster

Aktiver	Passiver
Anlægsaktiver:	Egenkapital:
Immaterielle	Selskabskapital
Materielle	Overført overskud/underskud
Finansielle	Reserver
	Hensættelser
Omsætningsaktiver:	Langfristet fremmedkapital:
Lagre	Prioritetsgæld
Tilgodehavender (Debitorer)	Kortfristet fremmedkapital:
Finansielle	Kassekredit
Likvide beholdninger	Varekreditorer
	Skyldig moms, A-skat m.v.

Årsrapport for U.M. Brella A/S

Regnskabsår 20x1

En virksomhed, som altid er dækket godt ind

U.M. Brella CVR nr. xxyyy

Adresse: Umbrellavej 1, 5600 Faaborg

Websted: www.umbrella.dk

Mail: finans@umbrella.dk

LEDELSESBERETNING FOR 20X1

Virksomhedens hovedaktivitet er fremstilling og salg af artikler til tørholdelse af fortrinsvis individer. I de senere år er produktsortimentet blevet bredere inde for temaet tørholdelse.

Selskabets økonomiske stilling og resultatet af virksomhedens drift i det forløbne år fremgår af efterfølgende resultatopgørelse for 20x1 og balancen pr. 31. december 20x1.

Det vurderes ikke, at der er nævneværdig usikkerhed behæftet ved de økonomiske angivelser, som fremgår af nærværende regnskab.

Efter årsafslutningen er der ikke indtruffet hændelser, der øver væsentlig indflydelse på selskabets økonomiske stilling pr. 31. december 20x1.

Årets overskud foreslås fordelt således:

Overførsel til næste år: 8.014.243 tkr.

Faaborg, d. 6. marts 20x2

Direktion: *DD*

Bestyrelse: *AA BB*
CC EE
FF GG

Til aktionærerne i U.M. Brella A/S

Vi har revideret det af U.M. Brella A/S aflagte årsregnskab for 20x1.

Revisionen er udført i overensstemmelse med almindelig anerkendte revisionsprincipper og har omfattet sådanne revisionshandlinger, som vi har anset for nødvendige.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægternes krav til regnskabsaflæggelse og giver efter vor opfattelse udtryk for resultatet af årets drift og selskabets økonomiske stilling pr. 31. december 20x1.

Odense, d. 6. marts 20x2

REVISIONSFIRMAET

SR

Statsautoriseret revisorer

U.M BRELLA A/S

Resultatopgørelse for tiden
1. januar – 31 december 20x1

Note	20x1 kr.	20x0 tkr.
2 Omsætning	538.495.753	488.258
Vareforbrug	264.339.487	244.678
Arbejds løn	76.226.218	64.339
Øvrige variable omkostninger	84.345.873	424.911.578
Dækningsbidrag	113.584.175	101.673
3 Gager	47.324.123	44.346
Øvrige kontante kapacitetsomk.	36.634.294	83.958.417
Indtjeningsbidrag	29.625.758	22.503
4 Afskrivninger	8.656.998	7.248
Resultat før renter	20.968.760	15.255
Renteindtægter mv.	10.240.570	10.152
Renteudgifter mv.	18.951.282	8.710.712
Resultat af ordinær drift	12.258.048	7.977
Ekstraordinære omkostninger	115.256	274
Resultat før skat	12.142.792	7.703
Skat	4.128.549	2.805
Årets resultat	8.014.243	4.898

Balance pr. 31 december 20x1

Aktiver		20x1	20x0
		kr.	tkr.
Note	ANLÆGSAKTIVER		
4	Immaterielle anlægsaktiver	9.227.471	8.408
	Materielle anlægsaktiver		
	Grunde og bygninger	55.959.241	53.268
	Maskiner og inventar	13.026.327	15.442
	Materielle anlægsaktiver i alt	68.985.568	68.710
4	Finansielle anlægsaktiver		
	Pantebreve mv.	770.291	762
	Aktier i associerede selskaber	4.802.680	4.748
	Finansielle anlægsaktiver i alt	5.572.971	5.510
	ANLÆGSAKTIVER I ALT	83.786.010	82.628
	OMSÆTNINGSAKTIVER		
5	Varebeholdninger	97.217.675	106.404
6	Tilgodehavender		
	Varetilgodehavender	95.203.927	92.769
	Tilgodehavender ass. Selskaber	4.018.631	3.750
	Andre tilgodehavender	1.797.213	626
	Tilgodehavender i alt	101.019.771	97.145
	Værdipapirer	58.331	52
	Likvide beholdninger	383.665	831
	OMSÆTNINGSAKTIVER I ALT	198.679.442	204.432
	AKTIVER I ALT	282.465.452	287.060

U.M BRELLA A/S

Balance pr. 31 december 20x1

Passiver		20x1	20x0
		kr.	tkr.
Note	EGENKAPITAL		
7	Aktiekapital	40.000.000	40.000
8	Overført overskud	37.434.343	29.420
	EGENKAPITAL I ALT	77.434.343	69.420
9	LANGFRISTET GÆLD		
	Prioritetsgæld	26.921.102	28.024
	Anden gæld	258.352	264
	LANGFRISTET GÆLD I ALT	27.179.454	28.288
	KORTFRISTET GÆLD		
	Bankgæld	105.685.229	134.229
	Gæld til associerede selskaber	1.939.892	13.544
	Leverandører	36.018.108	29.764
	Kortfristet del af langfristet gæld	1.101.915	1.362
10	Andre kreditorer	32.777.811	10239
	Periode afgrænsningsposter	328.300	214
	KORTFRISTET GÆLD I ALT	177.851.255	189.352
	AKTIVER I ALT	282.465.052	287.060

Noter til regnskabet

Note 1 Anvendt regnskabspraksis

Der er anvendt følgende afskrivningsprincipper for anlægsaktiver:

- Indretning af lejede lokaler afskrives over lejemålets løbetid.
- Ejendomme afskrives med 2% pr. år, lineært.
- Maskiner og inventar afskrives med 20% pr. år, lineært.
- Goodwill afskrives med 20% pr. år, lineært.
- Software afskrives med 20% pr. år, lineært.
- Finansielle anlægsaktiver er værdiansat til anskaffelsesværdien eller dagsprisen, hvis den er lavere.
- Værdipapirer optaget til anskaffelsesværdier.
- Varelager er værdiansat til laveste værdi af kostpris eller dagspris. Der er herefter foretaget nedskrivning af skønnet ukurans.
- Debitorer er optaget til de beløb, de forventes at indgå med i den kommende periode.

Note 2 Nettoomsætning

Varesalg indland	391.259.509
Varesalg udland	<u>147.236.244</u>
	538.495.753

Note 3 Personaleudgifter

Gager og lønninger	121.272.890
Udgifter til social sikring	3.093.216
Modtagne godtgørelser fra det offentlige	<u>815.765</u>
	123.550.341

Heraf:

- Bestyrelse: 40.000
- Direktion 730.518

I regnskabsåret har der gennemsnitligt været beskæftiget 512 personer

Note 4

Anlægsaktiver	Immaterielle anlægsaktiver			Materielle anlægsaktiver		
	Goodwill	Indretning af lejede lokaler	Software	Grunde og bygninger	Maskiner og Inventar	Finansielle anlægs- aktiver
Anskaffelsessum						
Saldo 1. januar 20x1	1.864.770	7.721.946	0	53.197.683	27.371.886	5.910.021
Tilgang	0	65.002	2.290.127	3.789.413	4.161.575	521.850
Afgang	0	20.045	0	0	584.448	108.900
Saldo 31. december 20x1	1.864.770	7.766.903	2.290.127	56.987.096	30.949.013	6.322.971
Opskrivninger						
Saldo 1. januar 20x1	0	0	0	7.218.425	0	0
Saldo 31. december 20x1	0	0	0	7.218.425	0	0
Af- og nedskrivninger						
Saldo 1. januar 20x1	372.954	805.939	0	7.147.895	12.569.238	400.000
Periodens af- og nedskrivninger	372.954	856.925	305.566	1.098.385	5.673.168	350.000
Afgang	0	20.045	0	0	319.720	0
Saldo 31. december 20x1	745.908	1.642.819	305.566	8.246.280	17.922.686	750.000
Bogført værdi 31. december 20x1	1.118.862	6.124.084	1.984.561	48.740.816	13.026.327	5.572.971

Note 5 Varebeholdningerne fordeler sig således:

Råvarelager	36.942.716
Varer under fremstilling	19.443.535
Færdigvarelager	<u>40.831.424</u>
Varebeholdninger i alt	97.217.675

Note 6 Tilgodehavender:

Af de samlede tilgodehavender kr. 101.019.771 forfalder kr. 1.005 efter et år.

Note 7 Aktiekapital:

Selskabets aktiekapital er fordelt på aktier på kr. 1.000 og multipla heraf.

Note 8 Overført overskud:

Saldo 1. januar 20x1	29.420.100
Overført af periodens resultat	<u>8.014.243</u>
Saldo 31. december 20x1	37.434.343

Note 9 Langfristet gæld:

	Forfald mellem 1 og 5 år	Forfald efter 5 år	Langfristet gæld i alt
Prioritetsgæld	4.914.668	22.006.434	26.921.102
Anden gæld	<u>258.752</u>	<u>0</u>	<u>258.752</u>
	5.173.420	22.006.434	27.179.854

Note 10 Andre kreditorer:

Skyldige feriepenge	11.530.058
Gæld til det offentlige (moms, kildeskat mv.)	17.698.111
Øvrige kreditorer	<u>3.549.642</u>
	32.777.811

Note 11

Der er indgået leasingforpligtelser i henhold til kontrakter for tkr. 15.645.

Der er afgivet garantier over for kunder og det offentlige for tkr. 556.

Selskabet har påtaget sig en pensionslignende ydelse over for en tidligere direktør, nutidsværdi heraf kan opgøres til ca. tkr. 1.124.

Stikordsregister

Acontoskat.....	53
Afkastningsgraden.....	65ff.
Aktieselskab.....	23
Aktieselskaber.....	26, 48, 50, 53, 74, 123ff.
Aktiver.....	38, 40
Alternativrenten.....	100f.
Andelsselskab.....	23
Anlægsaktiver.....	49
Anlægsinvesteringer.....	92f., 102, 127
Annuitetslån.....	125f., 128
Anpartsselskab.....	23f., 26, 124
Bogføring.....	36f.
Bogholderisystem.....	39
Bostonmatricen.....	158ff.
Break-down-metoden.....	207f.
Bruttofortjenesten.....	64
Budgetbegrebet.....	205
Budgetkontrol.....	207, 219ff.
Budgetteret balance.....	209, 218
Build-up-metoden.....	207f.
CBA.....	222f.
CSR.....	79f.
Debet.....	39
Degressivt.....	58, 166
Den knækkede afsætningskurve.....	149
Differensbidrag.....	184, 187ff.
Differensmetoden.....	168f., 171, 174ff., 178, 183
Differensomsætning.....	143, 145f., 168, 171, 173, 176
Differentierede varer.....	140f.
DOMK.....	165ff., 171ff., 176f., 183f., 186ff.
DOMS.....	146, 148, 168, 171ff., 176f., 183f., 186ff.
Duopol.....	156ff.
Efterspørgsel.....	75, 95, 126, 133, 135, 137, 189
Efterspørgselsdeterminanter.....	137ff., 143
Egenkapital.....	26f., 38, 50, 65, 72, 101, 123ff., 212, 218f.
Elastisk afsætning.....	146f.
Enhedsomkostninger.....	105, 121, 163f., 189ff., 193
Enkeltmandsvirksomhed.....	23f., 69, 123

Erhvervsstruktur.....	16
Erstatningsinvesteringer.....	93
Finansiering.....	16, 38, 63, 91, 100, 123, 125, 127f., 223
Fremmedkapital.....	38, 50f., 65, 101, 123, 125, 128
GROMK.....	164
Grundparametrene.....	139
Grænseomkostninger.....	164
Grænseomsætning.....	143f.
Handelsvirksomheder.....	18
Hensættelser.....	50f.
Heterogent marked.....	140, 142, 156f.
Homogent marked.....	140, 142, 156
Håndværksvirksomheder.....	17
Håndværksvirksomhederder.....	17
Indbetaling.....	28f.
Indeksberegninger.....	69
Indtægt.....	28
Industrivirksomheder.....	17
Interessenter.....	27
Interessentskab.....	23, 25, 124
Investering.....	32, 91ff., 97f., 101ff., 105ff., 112ff., 116ff., 120ff., 225f., 229f.
Irreversibel.....	59
Iværksættervirksomhed.....	23, 123f.
Kalkulation.....	108, 190, 193
Kalkulationsrente.....	100, 102, 104, 106, 112, 120, 122, 222, 229
Kapacitetsomkostninger.....	56, 58f., 63, 68ff., 85, 87, 96, 119f., 160f., 191, 209, 212, 216
Kapitalbehov.....	126ff., 130, 198, 202f.
Kapitalbinding i lagre.....	198
Kapitalbinding i likvide beholdninger.....	203
Kapitalbinding i tilgodehavender.....	201
Kapitalværdi.....	102f., 105ff., 110, 113, 118f., 121f.
Komplementære varer.....	179
Kontaktparametrene.....	139
Kontering.....	40
Korttidsbudgettering.....	207
Kredit.....	39
Kvalitet.....	16, 95, 138f., 150ff., 228, 230
Langtidsbudgettering.....	207
Ledelsesberetning.....	48

Leverandørkredit.....	130
Likviditetsbudget.....	71, 209, 213
Likviditetsgrad.....	71f.
Livscyklus.....	30
Moms.....	43
Momsafregningen.....	47
Monopol.....	141ff., 156f., 174ff., 178, 185
Mængdetilpassere.....	142, 157
Mærkevarer.....	140ff.
Neutralelastisk afsætning.....	146f.
Nulpunktsafsætning.....	67
Nulpunktsomsætning.....	67
Nøgletal.....	62f., 66
Offeromkostninger.....	194f.
Oligopol.....	156, 158
Omkostning.....	29
Omsætningsaktiver.....	50
Overskudsgraden.....	65ff.
Partsrederier.....	23
Passiver.....	38, 40, 48ff., 212, 218
Pay-Back.....	107ff.
Pay-back.....	107, 109, 115
Penetration-price-policy.....	181
Prisdifferentiering.....	181f., 185, 187, 189
Pristilpasser.....	142
Progressivt.....	58, 166
Proportionalt.....	58, 183
Realkreditinstitutter.....	21, 126
Regnskabsvurdering.....	221
Resultatbudget.....	209, 213
Resultatopgørelse.....	36, 48, 52, 54f., 87, 89, 190, 209, 211, 233
Resultatopgørelsen.....	48
Retrograd kalkulation.....	193
Reversibel.....	59
Rullende budgettering.....	208
Serielån.....	125f., 128
Servicevirksomheder.....	19
Sikkerhedsmargen.....	67
Skat.....	44
Skimming-price-policy.....	181
Soliditetsgraden.....	72ff.

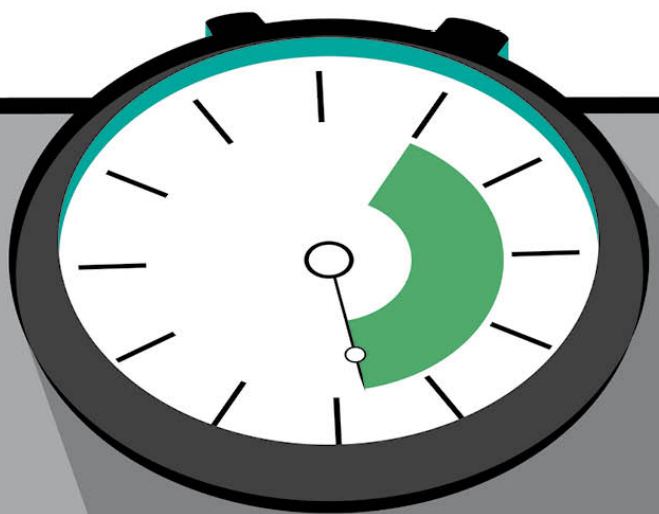

Standardvarer.....	140f.
Stay-out-policy.....	181
Substituerende varer.....	179
Tilbagebetaling.....	107, 128
Tilgodehavender.....	50
Totalmetoden.....	168ff., 175
Udbetaling.....	29
Udbud.....	75, 93f., 126, 133ff., 157, 189
Udgift.....	29
Udskiftningsinvesteringer.....	93
Uelastisk afsætning.....	146f.
Varebeholdninger.....	50
Varekreditorer.....	38, 51, 130
Varekøbskonto.....	43
Vidensregnskaber.....	81
Værdipapirer.....	50
Årsregnskab.....	36
Årsregnskabet.....	48

Af denne forfatter er der tidligere udgivet:

TIDS- & METODESTUDIER

Grundlaget for professionelt Lean arbejde
3. udgave

Jan Pedersen
Forlaget solhøj

Virksomhedsinvesteringer

for alle

En praktisk orienteret introduktion til grundlaget for investeringer, samt de mest anvendte kalkulationer til vurdering af rentabiliteten af investeringerne

Jan Pedersen

Intercultural relations between engineering student in Denmark, China and Brazil

---

By:

Jan Pedersen, Eagle Eye Consulting

All rights reserved by **Forlaget Solhøj**

